

Lectoren als schakel tussen onderzoek en onderwijs

Lectoraten op hogescholen zijn in. Steeds meer onderzoekers stimuleren als lector de kennisuitwisseling tussen onderzoek en onderwijs en vernieuwen het onderwijs. De verwachtingen zijn hooggespannen.

‘Als je het jezelf gemakkelijk wilt maken, moet je dit niet doen. Een aanstelling als lector bij een hogeschool en werken bij een onderzoeksinstituut is best heftig. Maar je krijgt nu eenmaal niet vaak de kans om zo’n combi te maken. Je brengt twee werelden bij elkaar’, zegt Jos Verstegen. Twee andere lectoren, Jan-Peter Nap en Martin Pastoors, beamen dit.

Nap behoort tot de eerste lichting lectoren. Al zeven jaar verdeelt hij zijn tijd tussen Groningen en Wageningen. Bij Hanzehogeschool Groningen was Nap eerst vier jaar lector bioinformatica, daarna lector Life sciences. Sinds kort is dit gecombineerd met een

lectoraat Duurzame energie. ‘Ik ben bij Hanzehogeschool terechtgekomen door een samenloop van omstandigheden’, vertelt Nap. ‘Zoals veel Wageningers kende ik de hogeschool destijds helemaal niet. Weet je dat daar 24.000 studenten rondlopen? Voor Wageningse begrippen een megaorganisatie.’

>> Behoeftte aan bioinformatici

Hanzehogeschool ging een bacheloropleiding Bioinformatica opzetten en zocht daar een lector voor. Vanuit zijn Wageningse werk bij de sectie Applied bioinformatics van Plant Research International

LNV heeft in 2009 bijna 4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor aanstelling van negen lectoren aan de vijf agrarische hogescholen. Een lectoraat is vergelijkbaar met een universitaire leerstoel, maar dan op een hogeschool. De aanstellingen zijn voor vier jaar. Het geld is vooral bedoeld voor het verhogen van het kennisniveau van docenten en deelname van studenten en docenten aan onderzoek en kenniskringen. De lectoraten laten niet alleen kennis circuleren in netwerken van professionals, maar ook binnen de opleidingen van de instelling. Op deze manier maken ze een verbinding tussen onderzoek en onderwijs en komt vernieuwing tot stand.

wist Nap dat er sterke behoefte was aan hbo-onderzoekers met zo'n achtergrond. Het onderzoeksinstituut leek het ook niet gek als er goed opgeleide professionals zouden komen. 'Als ervaringsdeskundige wist ik wat er nodig was. Met die achtergrond heb ik bijgedragen aan een bachelorcurriculum Bioinformatica. De verwachting was dat na twee, drie jaar studenten in Wageningen stage zouden komen doen, maar dat viel nogal tegen. De hbo-studenten vinden Haren net ten zuiden van Groningen al ver, laat staan Wageningen. Maar "mijn" Groningse afgestudeerden vinden inmiddels wel de weg naar mijn onderzoeksgroep en het Wageningse bedrijfsleven.'

Hanzehogeschool raakt intussen ook steeds meer bekend bij Wageningen UR als partner voor toegepast onderzoek. Er lopen diverse projecten samen met het regionale bedrijfsleven, bijvoorbeeld rond efficiëntere biogasproductie. 'Het opzetten van hbo-onderzoek was wennen voor de organisatie en de docenten. Maar de meerwaarde voor studenten staat voorop en is helder. Nu moet de Nederlandse onderzoeks- en beleidsgemeenschap nog aanvaarden dat hbo-onderzoek bijdraagt aan kennisontwikkeling. In die zin hebben collega-lectoren bij Van Hall Larenstein als onderdeel van Wageningen UR het misschien wel gemakkelijker dan ik in Groningen.'

>> Doelbewuste samenwerking

De kersverse lectoren Jos Verstegen en Martin Pastoors stappen wat anders in het hoger beroepsonderwijs. Hun aanstelling is onderdeel van een vooropgezet plan van LNV (zie kader). In het geval van Verstegen zocht de Christelijke Agrarische Hogeschool (CAH) Dronten een sterke binding met het LEI. Een logische keuze, vindt Verstegen, bij het LEI themaleider Ondernemerschap en innovatie. De hogeschool is gefocust op ondernemerschap. Veel CAH-studenten nemen later het familiebedrijf over of komen op strategische posities in het bedrijfsleven terecht. Na enkele maanden lectoraat ziet Verstegen al voordelen. Nu worden in de beginfase van onderzoeksprojecten al verbindingen gelegd tussen onderzoekers en docenten, waardoor kennisuitwisseling en -doorstroming beter verloopt. Ook kunnen er sneller verbindingen worden gelegd: een CAH-docent had behoefte aan inzichten over modern werkgeverschap en een onderzoeker van Wageningen UR had daar al modules voor ondernemers voor ontwikkeld. De docent en onderzoeker gaan nu samen aan de slag.

>> Professional master

Een belangrijke opdracht voor Verstegen is om de professional master Food enterprise development verder invulling te geven.

Dit is een opleiding voor pasafgestudeerden en mensen met enkele jaren werkervaring. Vier onderzoekers van Wageningen UR zijn erbij gehaald om de toekomstige ondernemers te voeden met nieuwe kennis en om ze te coachen in het aanleren van ondernemend gedrag binnen het multinationale agro-bedrijfsleven. Het CAH en LEI bekijken ook samen de innovatievraagstukken die in de keten bestaan, om die samen te gaan oppakken. Hoe leden betrekken dan wel betrokken houden bij hun coöperatie, is zo'n onderwerp.

Het lectoraat leidt soms tot verrassende ontdekkingen. Zo wist Verstegen niet dat het CAH best veel doet aan glastuinbouw. Ook hoorde hij dat de CAH binnenkort een nieuwe school gaat bouwen die overdekt zal worden met een kas. Verstegen: 'Laat nu net een collega bij WUR Glastuinbouw een project Kas in de stad hebben! De contacten zijn gelegd. Wie weet komt hier wel iets heel moois uit.'

>> Padvindingswerk

Martin Pastoors knoopt zelfs drie functies aan elkaar, alle binnen Wageningen UR. Sinds september is hij directeur van het nieuwe Wageningen UR Centre for Marine Policy, waarin verschillende instituten van Wageningen UR participeren. Sinds november is hij één dag per week buitengewoon lector Marine policy bij Van Hall Larenstein en daarnaast leidt hij een aantal projecten bij IMARES, het mariene onderzoeksinstituut van Wageningen UR.

'Het is allemaal heel nieuw. Dat betekent padvindingswerk', zegt Pastoors. 'De gedachte achter het lectoraat is vooral om de hbo-opleiding Kust- en zeemanagement een opwaardering te geven. De opleiding kan meer bijdragen aan het kust- en zeebeleid, een heel internationaal onderwerp. Ik haal hierover praktijkkennis naar binnen, maar ben ook de schakel naar buiten, bijvoorbeeld om stages bij de rijksoverheid onder de aandacht van studenten te brengen.' Pastoors maakt zich ook sterk voor een doorlopende leerlijn van hbo naar universiteit, bijvoorbeeld via de onlangs gestarte master Management of marine ecosystems.

De bedoeling van het mariene centrum is om een brede onderzoeksomgeving te vormen en een stevige band te krijgen met het onderwijs. Vanuit Van Hall Larenstein is een aantal mensen bij het centrum betrokken, vooral om projecten op te zetten. Als centrum-directeur geeft Pastoors daar opdrachten voor. Een deel van het onderzoek kan in Leeuwarden plaatsvinden. 'Het idee is dat je docenten meeneemt in een meer onderzoeksgerichte wereld', besluit Pastoors. 'Wanneer docenten ook onderzoek doen, heeft dat een positieve invloed op de studie en komt de interesse voor onderzoek vanzelf bij de studenten.' (RD)